

PAULO COELHO

Aleph

Traducere din portugheză de
MICAELA GHÎTESCU

HUMANITAS
fiction

O, Marie, zămislită fără de păcat,
roagă-te pentru noi,
păcătoșii care venim la tine.
Amin.

*Un om de neam mare s-a dus într-o țară îndepărtată,
ca să-și ia domnie și să se întoarcă.*

LUCA, 19:12

Pentru J. care mă pune în mișcare,
S.J. care mă urmează ocrotindu-mă,
Hilal, pentru iertarea din biserică
de la Novosibirsk.

Diametrul lui era de vreo doi-trei centimetri, dar spațiul cosmic se afla aici, fără ca mărimea să-i fie micșorată. Orice lucru... era un infinit de lucruri, pentru că eu îl vedeam din toate punctele Universului.

Jorge Luis Borges, *Aleph**

*Eu nu cunosc nimic, tu totul știi,
Dar viața mea nu va fi irosită,
Căci este scris că ne vom întâlni
În veșnicia îndumnezeită.*

Oscar Wilde

* J.L. Borges, *Opere*, vol. 2, traducere de Darie Novăceanu, Editura Univers, București, 1999, p. 119. (N. tr.)

Rege al regatului meu

Nu!

Iarăși un ritual? Iarăși să invoc forțele invizibile să se manifeste în lumea vizibilă? Ce legătură are asta cu lumea în care trăim astăzi? Tinerii termină facultatea și nu găsesc de lucru. Bătrânii ajung la pensie fără să aibă bani de nimic. Adulții n-au timp să viseze – de la 8 dimineața până la 5 după-masa luptă ca să-și întrețină familia, să plătească studiile copiilor, înfruntând ceea ce cu toții numim „realitatea crudă”.

Lumea nu a fost niciodată atât de frământată ca acum: războaie religioase, genocid, degradarea mediului înconjurător, crize economice, depresie, sărăcie. Toți își doresc soluții imediate care să rezolve măcar câteva dintre problemele lumii sau ale vieții personale. Dar viitorul se anunță tot mai sumbru.

Și iată-mă acum și pe mine, vrând să avansez conform unei tradiții spirituale ale cărei rădăcini se află într-un trecut îndepărtat, străin de toate provocările momentului prezent.

*

* *

Împreună cu J., pe care îl consider maestrul meu, deși încep să am îndoieli în această privință, mă îndrept către stejarul sacru, care se află acolo de peste cinci sute

de ani, contemplând impasibil agoniile omenesti; singura sa preocupare este să-și lepede frunzele iarna și să și le recapete primăvara.

Nu pot să mai scriu despre relația mea cu J., călăuza mea întru Tradiție. Am zeci de jurnale cu însemnări după convorbirile noastre, pe care nu le recitesc niciodată. De când l-am cunoscut la Amsterdam, în 1982, am învățat și m-am dezvățat să trăiesc de o sută de ori. Când J. mă învață ceva nou, îmi spun că poate acolo se află pasul care lipsește ca să ajung în vârful muntelui, nota care justifică o întreagă simfonie, litera care rezumă cartea. Trec printr-o perioadă de euforie, care apoi dispare treptat. Câteva lucruri rămân pentru totdeauna, dar cele mai multe exerciții, practici, învățăminte cad într-o gaură neagră. Sau, cel puțin, așa s-ar zice.

*

* * *

Solul este umed, îmi imaginez că tenișii mei, spălați cu grijă acum două zile, vor fi din nou plini de noroi după doar câțiva pași – oricâte precauții mi-aș lua. Căutarea înțelepciunii, a păcii spirituale și a conștiinței realităților vizibile și invizibile s-a transformat la mine în rutină și nu mai dă rezultate. La 22 de ani, am început să mă dedic învățării magiei. Am parcurs mai multe căi, am umblat pe marginea prăpastiei mulți ani, am alunecat și am căzut, am renunțat și am revenit. Îmi închipuiam că, atunci când voi ajunge la 59 de ani, voi fi aproape de paradis și de liniștea absolută pe care am impresia că o ghicesc în surâsurile călugărilor budiști.

Când colo, se pare că sunt mai departe ca niciodată. Nu mi-am găsit pacea; uneori în sufletul meu au loc mari conflicte, care pot dura luni de zile. În schimb, cli-

pele când mă cufund în percepția unei realități magice durează doar câteva secunde. Suficient ca să știu că această altă lume există și destul ca să rămân frustrat fiindcă nu reușesc să absorb tot ce învăț.

Am ajuns.

La sfârșitul ritualului, voi sta serios de vorbă cu el. Ne punem amândoi mâinile pe trunchiul stejarului sacru.

*
* *
*

J. rostește o rugăciune sufi:

„Doamne, când ascult vocile animalelor, foșnetul copacilor, murmurul apelor, ciripitul păsărilor, vuietul vântului sau bubuitul tunetului, simt în ele o mărturie a unității Tale; simt că Tu ești puterea supremă, atotștiința, înțelepciunea supremă, justiția supremă.

Doamne, Te recunosc în încercările prin care trec. Îngăduie, Doamne, ca mulțumirea Ta să fie mulțumirea mea. Ca eu să fiu bucuria Ta, acea bucurie pe care o simte un Tată în fața fiului său. Și ajută-mă să-mi amintesc de Tine în liniște și cu hotărâre, chiar și atunci când îmi va fi greu să spun că Te iubesc“.

În general în acest moment eu ar trebui să simt – pentru o fracțiune de secundă, dar ar fi suficient – Prezența Unică ce mișcă Soarele și Pământul și menține stelele la locul lor. Dar astăzi nu vreau să stau de vorbă cu Universul; îmi ajunge ca omul de lângă mine să-mi dea răspunsurile de care am nevoie.

*
* *
*

El își ridică mâinile de pe trunchiul stejarului, și eu fac la fel. Îmi zâmbeste, și eu îi înapoiez zâmbetul. Ne

îndreptăm, în tăcere și fără grabă, spre casa mea, ne așezăm pe terasă și bem o cafea, fără să scoatem încă nici o vorbă.

Privesc copacul uriaș din mijlocul grădinii mele, cu șiretul care-i înconjoară trunchiul, pus acolo în urma unui vis. Mă aflu în sătucul Saint Martin din Pirineii francezi, într-o casă pe care m-am căit deja că am cumpărat-o; a pus până la urmă stăpânire pe mine, reclamându-mi prezența ori de câte ori e posibil, pentru că are nevoie de cineva care să o îngrijească, să-i mențină vie energia.

— Nu mai reușesc să evoluez, spun, căzând ca întotdeauna în capcana de a vorbi primul. Cred că mi-am atins limitele.

— Interesant. Eu am încercat întotdeauna să-mi descopăr limitele și până acum nu am reușit să le ating. Însă nici universul meu nu mă ajută, continuă să crească, și astfel nu mă lasă să-l cunosc în întregime, spune pe un ton provocator J.

Este ironic. Dar eu îi dau înainte:

— Ce ai venit să faci astăzi aici? Încerci să mă convingi că n-am dreptate, ca de obicei. Spune-mi ce vrei, dar să știi că vorbele nu vor putea să schimbe nimic. Nu sunt în apele mele.

— De asta am și venit azi aici. Am simțit de câtva timp ce se întâmplă. Dar întotdeauna vine un moment exact când trebuie să acționezi, afirmă J., luând o pară de pe masă și învârtind-o în mâini. Dacă am fi vorbit despre asta mai devreme, încă nu ai fi fost copt. Dacă am fi vorbit mai târziu, ai fi fost deja putrezit. (Mușcă din fruct, savurându-i gustul.) Perfect. Momentul exact.

— Am multe îndoieli. Iar cele mai mari sunt îndoelile privitoare la credință.

— Foarte bine. Asta-i îndoiala care îl face pe om să evolueze.

Ca de obicei, răspunsuri bune și vorbe frumoase, dar astăzi ele nu au efect.

— Am să-ți spun ce simți, continuă J. Că tot ce ai învățat nu a prins rădăcini, că ești în stare să te cufunzi în universul magic, dar nu reușești să rămâi cufundat în el. Că poate asta nu-i decât o mare fantezie pe care ființa omenească și-o creează pentru a alunga frica de moarte.

Problemele mele sunt mai profunde: sunt îndoieli legate de credință. Am o singură certitudine: există un univers paralel, spiritual, care interferează cu lumea în care trăim. În afară de asta, tot restul – cărți sacre, revelații, ghiduri, manuale, ceremonii – toate mi se par absurde.

— Să-ți spun acum ce am simțit eu, continuă J. În tinerețe eram orbit de toate lucrurile pe care putea să mi le ofere viața, credeam că sunt capabil să-l obțin pe fiecare dintre ele. Când m-am căsătorit, am avut de ales un singur drum, fiindcă trebuia să-mi întretin soția pe care o iubesc și copiii. La 45 de ani, după ce am ajuns un cadru executiv de succes, mi-am văzut copiii crescând și plecând de acasă și mi-am zis că, de acum încolo, totul va fi o repetiție a ce trăisem deja. Atunci a început căutarea mea spirituală. Sunt o persoană disciplinată și m-am dedicat ei cu toată energia. Am trecut prin perioade de entuziasm și de lipsă de credință până ce am ajuns în momentul pe care îl trăiești tu acum.

— J., oricât mă străduiesc, nu reușesc să spun: „Sunt mai aproape de Dumnezeu și de mine însumi”, reiau eu, cu o oarecare exasperare.

— Asta pentru că, la fel ca toți ceilalți oameni de pe lumea asta, ai crezut că timpul o să te învețe să te apropii

de Dumnezeu. Dar timpul nu ne învață; el ne aduce doar senzația de oboseală, de îmbătrânire.

Acum stejarul părea că mă privește. Trebuie să numere peste patru secole, și tot ce a învățat este să dăinuie în același loc.

— De ce am făcut un ritual în jurul stejarului? Cu ce ne ajută asta să fim mai buni?

— Fiindcă oamenii nu mai fac ritualuri în jurul stejarilor. Și, când acționezi într-un mod care poate părea absurd, atingi ceva profund în sufletul tău, în partea sa ancestrală, mai apropiată de originea tuturor lucrurilor.

Asta-i adevărat. Am întrebat ce știam și am primit răspunsul pe care îl așteptam. Trebuie să folosesc mai bine fiecare minut petrecut lângă el.

— A sosit momentul plecării, spune J., dintr-odată.

Mă uit la ceas. Îi explic că aeroportul e aproape, putem să ne mai continuăm discuția un timp.

— Nu la asta mă refer. Când am trecut prin ceea ce treci tu, am găsit răspunsul în ceva ce s-a întâmplat înainte să mă nasc. Asta îți sugerez eu acum să faci.

Reincarnare? J. m-a descurajat întotdeauna să-mi vizitez viețile trecute.

— Am fost deja în trecut. Am învățat singur, înainte de a te cunoaște. Am mai vorbit despre asta; am văzut două incarnări: un scriitor francez din secolul al XIX-lea și un...

— Da, știu.

— Am comis greșeli pe care nu le mai pot repara acum. Și mi-ai spus să nu mai fac asta, pentru că doar mi-aș mări vina. Să călătorești în viețile trecute e ca și cum ai săpa o groapă în pământ și ai lăsa ca focul de dedesubt să-ți incendieze prezentul.